

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18577

Θέμα 186^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 471-490**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΧΟ. *Δηλοῖ τὸ γέννημ' ὤμὸν ἐξ ὤμοῦ πατρὸς
τῆς παιδός· εἵκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῖς.*
- ΚΡ. *Ἄλλ' ἴσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα
πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον
σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ 475
θραυσθέντα καὶ ῥαγέντα πλεῖστ' ἂν εἰσίδοις.
Σμικρῶ χαλινῶ δ' οἶδα τοὺς θυμουμένους
ἵππους καταρτυθέντας· οὐ γὰρ ἐκπέλει
φρονεῖν μέγ' ὅστις δοῦλός ἐστι τῶν πέλας.
Αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότε' ἐξηπίστατο, 480
νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους·
ὑβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἦδε δευτέρα,
τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν.
Ἦ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνήρ, αὕτη δ' ἀνήρ, 485
εἰ ταῦτ' ἀνατὶ τῆδε κείσεται κράτη.
Ἄλλ' εἴτ' ἀδελφῆς εἴθ' ὀμαιμονεστέρα
τοῦ παντός ἡμῖν Ζηγὸς Ἐρκείου κυρεῖ,
αὐτὴ τε χῆ ξύναιμος οὐκ ἀλύξετον
μόρου κακίστου· καὶ γὰρ οὖν κείνην ἴσον
ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλευῆσαι τάφου. 490*

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Δηλοῖ τὸ γέννημ' ὤμὸν ... δοῦλός ἐστι τῶν πέλας.*****(Μονάδες 30)**

ΧΟΡΟΣ

Ο χαρακτήρας της κόρης φαίνεται πως είναι σκληρός από σκληρό πατέρα και δεν ξέρει να υποχωρεί στις συμφορές.

ΚΡΕΩΝ

Γνώριζε όμως ότι και τα πιο αλύγιστα φρονήματα πολλές φορές ταπεινώνονται, και το πιο σκληρό σίδερο που είναι πυρακτωμένο, ώστε να γίνει άκαμπτο, τις πιο πολλές φορές μπορείς να το δεις να ραγίζει και να σπάει. Και γνωρίζω ότι και τα αγριεμένα άλογα δαμάζονται με μικρό χαλινάρι γιατί δεν επιτρέπεται να υπερηφανεύεται όποιος (εκείνος που) είναι δούλος των άλλων.

2. Τι γνωρίζετε για τη σκηνογραφία του αρχαίου θεάτρου και ποιες ανάγκες αυτή εξυπηρετούσε;**(Μονάδες 10)**

Ο τοίχος της σκηνής πίσω από το λογείο παρίστανε ό,τι απαιτούσε το διδασκόμενο έργο. Συνήθως απεικόνιζε πρόσοψη ναού ή ανακτόρου με δύο ορόφους. Είχε μία ή τρεις θύρες, από τις οποίες έβγαιναν στην ορχήστρα τα πρόσωπα του δράματος που βρίσκονταν στα ανάκτορα. Τα πρόσωπα που έρχονταν απέξω και όχι από τα ανάκτορα, έμπαιναν από τις δύο παρόδους.

Στην Αθήνα και στο θέατρο του Διονύσου επικρατούσε η εξής συνήθεια: οι ερχόμενοι από την πόλη ή το λιμάνι έμπαιναν στη σκηνή από τη δεξιά, σε σχέση με τον θεατή, πάροδο, ενώ όσοι έφταναν από τους αγρούς από την αριστερή. Η σύμβαση αυτή ίσως συνδέεται με τα τοπογραφικά δεδομένα της Αθήνας.

Γενικά, ο χώρος του αρχαίου θεάτρου συνδέεται άμεσα με τη θεατρική πράξη, πράγμα που σημαίνει ότι το δράμα μόνο στον συγκεκριμένο αρχιτεκτονικό χώρο μπορούσε να λειτουργήσει θεατρικά.

Είναι γνωστό ότι με τον θεατρικό χώρο συνδέεται και η σκηνογραφία, όπως και η χρησιμοποίηση μέσων και μεθόδων που εξασφαλίζουν την επιτυχία της θεατρικής σύμβασης.

3. α) φρόνημα, δοῦλος, νόμος, ὕβρις, κράτος: Να γράψετε για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου ένα ομόρριζο ρήμα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.**(Μονάδες 5)**

φρόνημα → φρονέω, -ῶ

δοῦλος → δουλόω, -ῶ

νόμος → νέμω
ὕβρις → ὑβρίζω
κράτος → κρατέω,-ῶ

β) εκπαίδευση, επικράτεια, διάβαση, κείμενο, διαβούλευση: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

(Μονάδες 5)

εκπαίδευση → παιδός
επικράτεια → ἐγκρατέστατον, κράτη
διάβαση → ὑπερβαίνουσα
κείμενο → προκειμένους
διαβούλευση → βουλευῆσαι

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλολόγος